

TISZAI

ELŐFIZETÉSI ÁRAK
 Helyben hához hordva: Vidékre postán szállítva.
 Egész évre... 36 korona Egész évre 40 korona
 Negyedévre... 9 korona Negyedévre 10 korona
 Egyes szám ára 16 fillér.

Politikai napilap

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:
 Nagyvárad, Szilágyi Dezső-utca 5. Telefon: 2-63.
 A szerkesztőség kéziratok vis-
 szaadására nem vállal felelősséget. Előfizetések és hirdetések a
 kiadóhivatalhoz intézendők.

A bolgár követ és a török külügyminiszter tanácskozása.

Törökország magatartása.

Budapest, október 3. (Saját tudósítónktól.) Bécsből jelentik: Itteni német diplomáciai helyen a helyzetet még mindig nyugodtan itélik meg. A németek nyugaton eredményes ellenállást fejtenek ki, Bulgáriában a helyzet még mindig nem változott.

Törökországból olyan hírek érkeznek, hogy ott a bolgár események miatt beállott komoly helyzetet minden különösebb izgalom nélkül itélik meg. Ha az ellenségnek sikerülni is fog a száraz földön elvágni Törökországot a központi hatalmaktól, még mindig megmarad az Odesszán és a Feketetengeren való összeköttetés, amelyen Törökország a központi hatalmaktól segítséget kaphat.

Konstantinápoly, október 3. Kolusev bolgár követ a balkáni vonattal Konstantinápolyba érkezett és hosszasan tanácskozott Achmed Messimi külügyminiszterrel.

Az összetartás és előrehaladás pártja ma délután ülést tartott, amelyen a helyzettel s annak várható következményeivel foglalkozott.

Magyarország jövő helyzete Ausztriával szemben

— Politikai munkatársunktól. —

Budapest, október 3.

A cseheknek az osztrák képviselőházban Magyarország ellen intézett arcátlan támadása, melyet az osztrák kormány megakadályozni nem tudott, csak egy tünete annak a bomlási folyamatnak, mely most Ausztriában végbe megy. A csehek a magyar felvidéket, a szlovének a magyar birodalom déli tartományait követelik, természetesen az osztrák császárságból is lehasítván maguk részére jókora darabot. Mindezekkel szemben az osztrák kormány tehetetlen, sőt eélzások történtek arra, hogy Ausztria átalakul több állam szövetségévé.

Ha Ausztria föderatív állam lesz, akkor a dualizmus sem marad érintetlen. Mi az egységes osztrák állammal kötöttük meg a kiegyezést, azzal az Ausztriával, mely német jellegű volt. A cseh-lengyel-német-szlovén-rutén Ausztriával másként egyezünk.

Az osztrák kormány erélytelensége és a csehekkel szemben tanúsított gyengesége mindjobban megérleli Magyarországon azt a gondolatot, hogy jövő viszonyunk Ausztriához illetve a jövő „osztrák államokhoz” csak a perszonális unió alapján képzelhető el.

Azokon a tanácskozásokon — a melyeket gróf Andrássy Gyula tegnap délelőtt és gróf Apponyi Albert elv-

barátaikkal folytattak — az ellenzéki képviselők túlnyomó része annak az elszánt elhatározásának adott kifejezést, hogy október 15-én a képviselőházban csak olyan kormány mutatkozhat be, amely programjában a perszonális unió azonnali megvalósítását jelenti be. Minden más programmal jövő minisztereink ellen nemcsak a legélesebb harcot indítják, hanem a képviselőházban a parlamenti munkásságot már a kormány első bemutatkozásakor lehetetlenné teszik.

Perszonális unió és mielőbbi béke, — az a két feltétel, amely kormány alakításul és kibontakozási alapul szolgálhat. Az egyes ellenzéki pártok tagjai még most külön-külön tanácskoznak, de állandó érintkezés van közöttük és a legteljesebb egyértelműség van a kormányalakítás e két kardinális feltétele tekintetében.

Az Apponyi-csoport tagjai tegnap fel is kérték gróf Apponyi Albertet, hogy az ellenzéki képviselőknek ezt a felfogását közölje a királyi palotával.

Gróf Andrássy Gyula és gróf Tisza István tegnap délután egy szalonkocsiban Bécsbe utazott, gróf Apponyi Albert pedig este indult utnak. A pártvezérek a mai napon elsősorban Burián külügyminiszterrel tárgyainak.

Andrássy álláspontja nagyjában már

tegnap a minisztereinkkel folytatott megbeszélésen tisztázódott, valamelyest azonban még függőben volt Apponyi elhatározásától s politikai körökben már azért is nagy figyelemmel tekintenek Apponyi tanácskozásai elé.

Gróf Apponyi Albert tegnap délután érkezett Budapestre, öt óra tájban báró Szeberényi József kereskedelmi minisztert kereste fel, hosszasan tanácskozott vele és a bel és külpolitika összes lehetőségeit megvitatta. — Apponyi azután Tóth Jánossal konferált hosszabban, majd a Pannoniába ment, a hol az egyik teremben már várták párt-hívei.

Leginkább a párt tagjai informálták Apponyit a párt hangulatáról. Apponyi maga a legerőteljesebb függetlenségi politika követése mellett nyilatkozott s mint a párt összes megjelent tagjai, ő is a perszonális unió politikáját vallotta.

A jobboldali koncentráció mellett egyetlen egy hang sem szólalt meg, annál általánosabban hirdették a Károlyi párttal való együttműködést. Apponyi pártja semmiféle koncentrációt nem akar Wekerlével, — a munkapárt egyes elemeinek a koncentrációban való részvételéről esetleg lehetne szó — Tiszával való minden tárgyalás, vagy együttműködés teljesen ki van zárva.

A párt hangulata általában az Andrássy féle koncentráció terve mellett nyilvánult meg.

A munkapárt állásfoglalásáról eddig még nincs hír. Az ország legnagyobb pártja megvárja a helyzet tisztulását és egészen helyesen csak a tiszta helyzetben vállalhatja a döntéssel járó felelősséget.

Támadások Lukács Ödön főjegyző ellen.

Az utóbbi időben többször támadások jelentek meg egyes lapokban Nagyvárad város közéleti ügyosztályának működése s ezzel kapcsolatban Lukács Ödön főjegyző ellen, de ezek a támadások legalább megtartották a társadalmi formát és illő hangot, ahogy az újságokban az illem szabályaival tisztában levő emberek szoktak beszélni és írni.

A Nagyvárad Kisiparos című közlöny legújabb száma három különálló zavaros cikkben egyenesen Lukács Ödön főjegyző személyével és működésével foglalkozik és pedig erős és durva hangon.

A cipészek közgyűléséről közölt cikkben referadaként közli, hogy a közgyűlésen Illyés Dániel azzal vádolta meg a főjegyzőt, hogy színésznek, bankdirektorok és városi tisztviselők részére utalt ki bőrt, ahelyett, hogy azt a kisiparosok között osztotta volna ki.

A másik cikkben Illyés Dániel, aki a városi cipész ügyosztály alkalmazottja, protekcióval, sőt árdragitással vádolja a főjegyzőt s kijelenti, hogy vádjait a kereskedelmi miniszternek is elmondotta. Rosszhiszeműséget lát Lukács eljárásával az iparosok ellen, sőt az uszítás vádjával is illeti kibocsátott egyik hirdetéséért, amelyet a közönség érdekében adott közre.

A sok sértő támadás között a legszelídebb, de a legértelmetlenebb a következő mondat:

„Sajnálom, hogy éppen Nagyságod puritán jellemével kellett ellentétbe kerülnöm, amit csak a Nagyságod rossz információjának tulajdonítok.”

Csak természetes, hogy az ilyen durva támadás igen alkalmas arra, hogy Lukács Ödön buzgó munkáját, amelyet Nagyvárad város közönségének ellátása körül már négy év óta kifejt, képes megbénítani és munkakedvét szegni, amiből pedig nem a nagy száju Csatóknak, de a város közönségének lenne mérhetlen kára.

A kisiparosok között népszerűséget hajtászó támadás dolgában beszéltünk Lukács Ödön főjegyzővel, aki kijelentette, hogy Illyés Dánielt már megidézte s konkrét vádjait jegyzőkönyvbe vétette. Már megunta a sok ok nélküli herce hurcát. A vizsgálatot lefolytatja s arról a közönséget kommunikében értesíteni fogja.

Hallotta, hogy a vádak alapján a kereskedelmi miniszter vizsgálatot indított, amire meg teszi a jelentését.

Mig ennek az ideje elérkezik, csak kijelenti, hogy amikor Illyés Dánielt a cipőügyosztályhoz szerződtette, őt figyelmeztették, hogy Illyés csak azért áll be az ügyosztály szolgálatába, hogy kikémlelje az ügyosztály titkait. Ő azonban éppen azért is szerződtette, hogy láthassa az ügyosztály egész működését, mert neki nincsenek titkai és eltitkolni való dolgai.

A puritán jellemre való hivatkozásra Lukács Ödön megjegyzi:

— Ő vagy puritán jellem, s akkor nem jöhet ellenléte az iparosokkal, vagy nem az s akkor nem tudja, mit akar Illyés Dániel ezzel a frázissal. Legalább is nagyon különös ilyeneket írni.

— Igaz, hogy egyes színésznőknek utaltam ki talpot, de ezeknek a mesterségükhöz tartozik, hogy jó cipőjük legyen. Panaszkodtak, hogy nincs jó cipőjük, nem tudnak játszani. Ezekért a bőrkért a milliomosok sokat adtak volna. De ez csak pár színész nő volt. De nézze meg Illyés Dániel azt, hogy hány száz szegény ember, özvegy, szegény tisztviselő kapott talpot, hogy cipőjét megváltassa.

Végül önérzetesen s az alaptalanul megbántott önérzet hangján jelentette ki a főjegyző.

— Én csak egy módon tudom tovább intézni az ügyosztály dolgát, ha a közönség morális támogatása mellett van. Másként már más kezekbe adtam volna. Amint az ügy be lesz vizsgálva, a közönségnek alkalma lesz az üggyhöz hozzászólni.

*

Mint a nyilvánosság organumának egyelőre röviden pár megjegyzést fűzünk az üggyhöz.

Az említett közlönyben megjelent támadó cikkeket elolvastuk mint teljesen érdektelenek s csak azt látjuk belőlük, hogy azokkal a cipész iparosok előtt akarnak azok írói népszerűsége szert tenni. Erre a célra igen alkalmasak a támadások, mert a cipész kisiparosok tényleg bajban vannak, mert nincs elég anyag a rendelkezésükre.

De ennek nem az ügyosztály, vagy pláne Lukács főjegyző az oka, hanem a nagy bőrhány.

Láttuk továbbá, hogy százával tolong naponként a szegény nép az ügyosztályban s legnagyobb öröme Lukács főjegyzőnek volna, ha a szegény népen tudna segíteni.

Miért nem mondta Illyés Dániel azt is el a miniszternek, hogy a maximális áron a cipészek között kiosztott bőrből alig jut a szegény nép részére, mert a cipészek egy része a közönséget azzal utasítja el, ha a maximális bőrrre hivatkozik:

— Hja, ami bőrt kaptam, az kell az én családomnak.

Ezeket kellett volna Illyés Dánielnek a miniszter előtt elmondani, akkor közelebb járt volna az igazsághoz.

A bolgár árulás előkészítése.

Bécs, október 3

Az Arbeiter-Zeitung mai vezéreikében érdekes dolgokat mond el a bolgár események előzményeiről:

Németországi lapok írják, hogy Ferdinánd bolgár király már hónapokkal ezelőtt közvetlenül fordult Wilson elnökhöz, akkor azonban, minthogy a bolgárok még megakarták menteni a meghódított területeket, nagyon is udvariatlan választ kapott. Csak ezután találkozott Ferdinánd király Vilmos császárral Nauheimban, akkor természetesen azt akarták nekünk bebeszélni, hogy a két államfő tárgyalása teljesen egyöntetűséget eredményezett béke és háboru kérdésében és hogy a bolgárok továbbra is szilárdan kitartanak a szövetségben. A szász király is, a bajor király is lent járt a legutóbbi hónapokban Szófiában és minden ilyen alkalommal a szövetségi hűségről zengtek dalt. — Időközben Radoszlavovot Malinov váltotta fel.

Az szófiai amerikai követ gyakran érezte szükségét annak, hogy Szalonikiba vissza-

utazzék és a német radio-állomások megfigyelték, hogy a szófiai kormány a macedóniai hadvezetőséggel a központi hatalmak előtt érthetetlen sífre forgalomban áll.

Diplomatáink azonban még mindig nem sejtették, hogy mi történt.

Ezek után csak azt kérdezzük, miért van szükségünk valóságos hadseregére a nagyköveteknek, attaséknak és konzuloknak és miért fizetjük ezeket továbbra is.

A bolgárok marakodása.

Szófia, október 3.

(M. T. I.) A Bolgár Távirati Ügynökség jelenti: Az osztrák-magyar sajtó kedvezőtlen kommentárjaira válaszul, az Echo de Bulgarie a következőket jelenti ki:

Ebben a nehéz háboruban Bulgária három éven át mindent megadott szövetségeseinek, ami módjában állott. Sőt, többet is tett, mint amennyit a természettől korlátozott segélyforrásai mellett nyújthatott volna.

A Mir, a Gesov párt lapja, a következőket írja:

— Németország, Ausztria Magyarország és Törökország, amely országokkal tegnapig vállvetve küzdöttünk, remélhetőleg megértik helyzetünket. Eddigi szövetségeseinknek nincsen semmi okuk arra, hogy bennünket illojalitással vádoljanak. Maga Scholtz tábornok is, akinek frontszakaszán vereségünk és a visszavonulás történt, elismerte, hogy

katonai szempontból frontunk borzalmasan szorongatott helyzetbe jutott.

Mig az egész nyugati harc vonalon a németeknél minden ezred mögött két másik ezred volt, mely a keletkezett hézagokat kitöltötte, a macedóniai arcvonalon még két százalék tartalék sem volt. Hatvanöt ágyunkkal szemben a szalonikii hadsereg hatszázötven ágyuja állott, a mi két hadosztályunkkal szemben kilenc ellenséges hadosztály állott.

Szövetségeseink ismerték helyzetünket, de nem tudtak rajtunk segíteni.

Cipőrekvirálás lesz.

Nincs cipő az egész városban s a hangulat e miatt nyomott, mert a hideg őszi eső a betegségek melegágya.

Az országnak 1 millió 200,000 pár cipőre volna szüksége havonta s kap összesen 250,000 pár cipőt, tehát kevesebbet, mint a szükséglet negyedrésztét.

Nagyváradon a cipőosztályt megrohanta a közönség, viszik is igazolásul a lisztkönyveket, de ez kevés, mert cipő nincs, a kontingens kevés.

Volt, aki már kapott az idén cipőt s újra utalványt kért. Ezért tervbe vették, hogy ha szükséges, a mágánháztartásokban felkutadják a cipőket, úgy, mint az élelmiszerekkel tették, s ahol két három párnál több cipőt találnak, azt elrekvirálják azok részére, akiknek nem jutott cipő s mezítláb járnak.

Azt hiszik, hogy ily módon megfelelő számu cipőhöz jut a közéleti hivatal.

Félhivatalos közlemény a helyzetről.

Budapest, október 3. (Saját tudósítónktól.) A Magyar Távirati Iroda jelenti jól informált helyről: Bulgária kiválása bármennyire sajnálatos is, még sem fog helyrehozhatatlan következményekkel járni. Anélkül, hogy másutt válságos helyzetet idézne elő, Németországgal együtt képesek vagyunk annyi csapatot elvonni a déli harctérről, amennyi a kiválást ellensúlyozza. Az összes szükséges szállítmányok utban vannak s minden intézkedés megtörtént. Természetesen a bolgár hadsereg nem számíthatunk s bárminő módon hajtsák is végre a fegyverszüneti

szerezés feltételeit: saját szándékaink tervszerű végrehajtását semmiesetre sem befolyásolhatják. — Albániában az új helyzet következtében frontunkat némileg visszavettük s Beratot az ellenségnek harc nélkül átengedtük. — Az olaszok a legkisebb támadó tendenciát sem mutatják s csak arra szorítkoznak, hogy nagy kerülővel végrehajtott átkarolást intézzenek hadcsoportunk szárnyai ellen.

Azok a hírek, melyek szerint az antant csapatok Üszkübtől északra előnyomultak, nem felelnek meg a valóságnak.

Angol lapok jelentése szerint Törökország békeajánlatot tett.

Berlin, október 3. Londoni jelentés szerint az angol lapok jelentést kaptak Svájcól, amely szerint Törökország értesítette a német kormányt, hogy békeajánlatot tett az antantnak. Németország — a jelentés szerint — válaszában rámutatott a Bulgária ellen tett katonai intézkedésekre.

Az angol jelentésre illetékes helyen megjegyzik, hogy az nem egyéb otromba manővernél.

Az új német kormány programja a béke.

Budapest, október 3. (Saját tudósítónktól.) Berlinből jelentik: Az új kormány programjáról a Vorwärts ezeket írja:

Az új kormány legelső feladatának tekinti, hogy a világnak és Németországnak visszaadja a békét. Ez a béke tartós béke kell, hogy legyen, mely a népszövészen épül fel és lehetővé teszi az általános leszerelést. A népek politikai és gazdasági szabadságát kell biztosítani, amely kizárja a háboru u áni gazdasági háborut. Befelé a teljes demokratizálásnak kell jönnie.

A román trónörökös lemondott a trónról.

Budapest, október 3. (Saját tudósítónktól.) Bukarestből jelentik: Mint most utólag kiderül, a román trónörökös Odesszába utazása előtt levelet intézett a királyhoz, amelyben a trónról kifejezetten lemondott, hogy követhesse szíve sugallatát. A trónörökös házassága miatt mára összehívott koronatanács egyelőre elmaradt.

Az angolok bevették Damaszkuszt.

Budapest, október 3. (Saját tudósítónktól.) Londonból a Reuter-ügynökség jelenti: DAMASZKUSZ ELESETT.

7000 török fogoly Damaszkusznál.

Budapest, október 3. (Saját tudósítónktól.) Stockholmból jelentik: A Reuter ügynökség jelenti hivatalosan: Damaszkusz elfoglalása alkalmával 7000 foglyot ejtettünk.

A birodalmi gyűlés összehívása.

Budapest, október 3. (Saját tudósítónktól.) A birodalmi gyűlés pártelnökeinek mai értekezletén elhatározták, hogy a birodalmi gyűlés plenumát szombatra, e hó 5-ére hívják össze.

A Wolff-ügynökség esti jelentése.

Budapest október 3. (Saját tudósítónktól.) A Wolff-ügynökség jelenti 3-án este:

Rochellerietől északnyugatra és St. Quentintől északra széles fronton és a Champagneban indított heves támadások az ellenség súlyos veszteségei mellett meghiusultak.

Armentieres és Lens városokat a németek kiürítették.

Berlin, október 3. A miniszterelnökség sajtóosztály távirata. A nagyfőhadiszállás jelenti:

Nyugati harctér.

Ruprecht bajor trónörökös és Böehn vezérezredes hadcsoportja.

Flandriában visszavertük az ellenséges támadásokat Staadentől északra, Roselaertől északnyugatra és nyugatra, ez alkalommal mintegy kétszáz foglyot ejtettünk. Szintúgy meghiusultak az ellenségnek este az Ypern és Nemen közötti ut két oldalán indított részleges támadásai. Armentieres és Lens városokat október 2-ikára virradó éjjel harc nélkül kiürítettük és hátsó állásokba vonultunk. E két várostól keletre az ellenség napközben részben az elhagyott állások ellen irányuló erős tűzérési előkészítés után követett bennünket a Fleurbaix Labasse-Hulluch vonalon át.

Cambrai előtt a nap nyugodtan telt el. Ellenséges részleges támadások a Sele-pály felől Rumillynél és tőle délkeletre meghiusultak. St. Quentintől északra és délre új vonalaink ellen irányuló erősebb támadások és előretörések meghiusultak.

A német trónörökös hadcsoportja. — Camicy Le Chateautól nyugatra és Fialantól északra visszavertük az ellenség részleges támadásait. Schlegwig-holsteini ezredek megvédték a Chemin des Dames gerincén levő állásainkat erős támadások ellen. Reimstől északnyugatra levő új vonalaink előtt előtéri harcok. Az ellenség este itt a Ghaudard-Gomie-vonalon s közvetlenül az Aisne csatorna előtt állott.

Campagneban a franciák nagy erővel folytatták támadásaikat. A Suippetől keletre St. Marie a Py ellen, valamint Somme Py és Monthois között a helyi betörési pontokat Orteuiltől keletre ellenlökéssel megszükitették. — A harcvonal többi részén a támadások vonalaink előtt meghiusultak. Az Aisne két partján és az Argonneokban is eredménytelenek maradtak az ellenség részleges támadásai.

Ludendorff, első főszállásmester.

Berat az ellenség kezére került.

Budapest, okt. 3. A miniszterelnökség sajtóosztály távirata. (Hivatalos.)

Olasz harctér.

A Monte Tomba északi lejtőjén sikeres előtéri harcok.

Albánia.

Albániában a bolgár fronton történt események kényszere alatt visszavontuk hadosztályainkat. Berat ez által harc nélkül az ellenség kezére jutott.

A vezérkar főnöke.

A spanyol király spanyol betegségben.

Budapest, okt. 3. (Saját tudósítónktól.) A spanyol király spanyol náthában szenved. — Átlagos hőmérséklete 39 fok.

Ausztria-Magyarország elérkezett az utolsó határhoz.

A Reichsrat ülése.

Budapest, okt. 3. (Saját tudósítónktól.) Bécsből jelentik: A képviselőház mai ülésén folytatták a kormányelnök nyilatkozata fölött megindult vitát.

Daszynski képviselő volt az ülés első szónoka, aki beszédében kijelenti, hogy örömmel látja a porosz militarizmus összeomlását, mert ezt követni fogja az osztrák bürokratizmus és a magyar feudalizmus megsemmisülése.

Nem vonja kétségbe, hogy Bulgária lépése után a békeajánlatunkat az ellenség komolyan fogja venni. A világ nem felejtette el, hogy a békéről a központi hatalmak régen mikép beszéltek, ha a katonai helyzet megváltozna, a központi hatalmak békés hajlandósága is rögtön más szavakban nyilvánulna. Ugyanazok az okok, amelyek Bulgáriát rábírták a fegyverszüneti szerződés aláírására, ráknézve is irányadók lehetnének.

Zenker képviselő Wilson elnök tizen-négy pontjának a monarchiát és Németországot illető részét fejtegeti. Wilsonnak a né-

pek önálló fejlődéséről szóló követelése távolról sem jelenti az osztrák magyar monarchia feldarabolását. Mi hűséges szövetségesek voltunk és vagyunk, de ki kell már mondani, hogy Ausztria Magyarország népe is elérkezett már fizikai teljesítőképességének utolsó határhoz.

Adler képviselő beszédében kijelenti: Kötelességünk, hogy e komoly órákban elfojtsuk minden keserűségünket és megbeszéljük, hogy mit kell tennünk. Legelső kötelességünk a béke mielőbbi elérése. A béke kétségtelenül áldozatokba fog kerülni, de ezek az áldozatok nem oly nagyok, mint amilyeneket eddig a háborúért hoztunk. Ezután részletesen megindokolja a szocialisták békejavaslatának egyes pontjait.

Adler után Křofác cseh képviselő mondott beszédet. A beszéd közlését a cenzura betiltotta.

Křofác beszéde után a vita folytatását másnapra halasztották.

határozat jóváhagyása ellen nem tett kifogást, miután értesült arról, hogy a belügyminiszter már Temesvár és még egy város részére hasonló határozat jóváhagyásába belement. Az ügyiratok a pénzügyminisztériumot már elhagyták s a határozat belügyminiszteri jóváhagyása már csak napok kérdése.

A főispán ezenkívül eljár még néhány városi ügyben is.

A gyufarendelelet.

A m. kir. miniszteriumnak 1544—1918. M. E. sz. rendelet alapján a gyufakészletek bejelentését, zár alá vételét és közszükségleti célokra való igénybevételét, valamint a gyufa elszállításához szükséges igazolványokat és a gyufa legmagasabb árát illetően a következőket hozom az érdekeltek és a város lakosságának tudomására:

Bejelentésre kötelezettek:

a) a gyufa előállításával foglalkozó vállalatok;

b) mindazok, akiknek birtokában (őrizetében) 50000 doboz (tok) vagy ennél nagyobb mennyiségű gyufakészlet van.

A gyufa előállításával foglalkozó vállalatok birtokában az 1918. évi szeptember hó 14 napján meglevő és később hozzájövő gyufakészletek a jelen rendelet erejénél fogva zár alá vétetnek.

Gyufát nem postai forgalomban közforgalmu vasuton, hajón, gépkocsin vagy tengelyen a város, vagy község területén kívül eső helyre csakis a Gyufaipari Szövetség által kiállított engedéllyel (szállítási igazolvánnyal) szabad szállítani.

Gyufát csakis azokban a minőségekben szabad előállítani, amelyeknek a legmagasabb árát a szövetségi rendelkezések állapítják.

A gyufa legmagasabb ára.

a) A gyár részéről történő eladásoknál:

Minden svéd és rózsa szalongyufa dobozban 575 K.

49-es rózsa szalon (paraffin) gyufa tokban 775 K.

56-os rózsa szalon (paraffin) vagy kénes gyufa tokban 875 K.

b) Nagykereskedők részéről történő eladásoknál:

Mindenféle svéd és rózsa szalon gyufa dobozokban 650 K.

49-es rózsa szalon (paraffin) gyufa tokban 9— K.

56-os rózsa szalon (paraffin) vagy kénes tokban 10— K.

E legmagasabb árak az eladó raktárhelyiségében átvéve (ládával) 100 dobozonként (tokonként) készpénzfizetés mellett minden levonás nélkül értendők.

Kicsinyben való eladásoknál a fogyasztóval való közvetlen forgalomban.

Mindenféle svéd és rózsa szalongyufa dobozonként 8 fillér.

49-es rózsa szalon (paraffin) gyufa tokonként 11 fillér.

56-os rózsa szalon (paraffin) vagy kénes gyufa tokonként 12 fillér.

A fogyasztóval való közvetlen forgalomban egy egy vevőnek egy alkalommal 10 doboznál (toknál) több gyufát eladni nem szabad.

Aki a jelen rendelet valamely rendelkezését megszegi vagy kijátsza, kihágást követ el s hat hónapig terjedhető elzárással és kétezer koronáig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő.

Lukács Odön,
polgármester-helyettes.

Nagyvárad közigazgatása szeptemberben.

**

A közigazgatási bizottság ülése.

Nagyvárad város közigazgatási bizottsága tegnap tartotta rendes havi ülését.

Malatinszky Lajos főispán elnöklété alatt Lukács Ödön, dr Thury László, Németh István kir. tan., Vasady Lajos, Varró Domokos, dr Thury Endre, dr Medvigy Gábor, dr Istvánffy István, dr Adorján Emil, dr Thury Kálmán, dr Moskovits József, Diósi Lajos voltak jelen.

A felolvasott polgármesteri havi jelentés szerint október hóban a közegészségügyi állapot kedvezőtlen volt. A fertőző betegségek közül: a kanyaró 2 esetben, a difteritisz 6 esetben, a vörheny 17 esetben, 2 halálozással, a hasihagymáz 13 esetben, a vérhas 6 esetben, 3 halálozással, a hökhurut 2 esetben fordult elő.

Ezután részletesen megemlékezik a spanyol nátha járványról s felsorolja azokat az adatokat, amelyeket tegnap a közegészségügyi bizottsági ülés alkalmával már közöltünk.

A járványkórházban szeptemberben ápoltak 17 beteget; a gyermekkórházban 101 fekvő és 351 bejáró beteget gyógykezelték.

Született 51 fiu, 49 leány, összesen 100 gyermek. Elhalt 63 férfi, 82 nő, összesen 145 egyén. Tüdőgyulladásban 32, tüdőgümőkórban 13 egyén halt el.

A közbiztonsági állapot normális volt. Előfordult: lopás 268, sikkasztás 31, csalás 17, zsarolás 3, orgazdaság 15, árdrágítás 2, hivatalos hatalom elleni erőszak 1, súlyos testisértés 4, Letartóztatva volt 94 egyén.

A rendőrbíróságnál feljelentés történt 308 esetben s ezek közül árdrágításért 163. Kincstári adóban 42357 K, városi adóban 34583 K fizettetett be.

A jelentést tudomásul vették.

A közuti-alap 1915. és 1916. évi zárszámadását elfogadták. Mivel pedig az utadó hátralékok igen felszaporodtak, utasította a bizottság a városi adóhivatalt az utadóhátralékok erélyesebb behajtására és a hátralékok felszaporodásának okairól tegyen jelentést.

Gyógyköltségek elleni fellebbezések elintézése után az ülés véget ért.

A főispán budapesti utja.

A 35 százalék.

Malatinszky Lajos főispán tegnap érkezett haza Budapestről s mindjárt Lukács Ödön polgármesterhelyettesel tanácskozott, akivel közölte, hogy a közéletmezés vezetéseért részére megszavazott havi 1000 korona pótlék ügyét a belügyminiszter a pénzügyminiszterhez tette át. Ott eleinte skrupulusai voltak a miniszternek, de a főispán felvilágosításai után, hogy ez a jutalom csak csekély honorálása Lukács Ödön nagyszabású munkálkodásának s a főjegyzőt a huzavona nagyon elkedvetleníti, megfelelő formát kerestek és találtak. Ezt a formát Lukács Ödön se utasítja vissza s így az ügy rövid idő alatt kedvező elintéztést nyer.

Eljárta a főispán a város tisztviselői részére megszavazott 35 százalékos pótlék dolgában is. Az ügy véleményezés céljából szintén a pénzügyminiszterhez került, aki a

Hadisegély kiosztása.

A hadisegélyesekkel közlöm, hogy az 1918. okt. havi hadisegély a következő sorrendben lesz kifizetve:

1918. évi október 7-én hétfőn a tűzoltó laktanyában az I. számú segélypénztárnál: délelőtt 1—300-ig, délután 2701 től 3000-ig.

Fogyasztási adóhivatalnál: 7-én hétfőn délelőtt 300-tól 3250-ig, délután 4751 től 5000-ig.

Városi adópénztárnál: 7-én, hétfőn délelőtt 5001 től 5250-ig, délután 5251 től 5500-ig.

Városi házipénztárnál: 7-én, hétfőn délelőtt 7001-től 7300-ig, délután 7301-től 7600-ig.

8-án, kedden a tűzoltó laktanyai segélypénztárnál délelőtt 301 től 600-ig, d. u. 2401-től 2700-ig.

Fogyasztási adóhivatalnál: 8-án, kedden délelőtt 3251-től 3500-ig, délután 4501 től 4750-ig.

Városi adópénztárnál 8-án, kedden délelőtt 5501 től 5750-ig, délután 6001 től 6250-ig.

Városi házipénztárnál 8-án, kedden délelőtt 7601 től végig,

Tűzoltó-laktanyai segélypénztárnál 9-én, szerdán délelőtt 601-től 900-ig, délután 2101-től 2400-ig.

Fogyasztási adóhivatalnál 9-én, szerdán délelőtt 3501 től 3750-ig, délután 4251-től 4500-ig.

Városi adópénztárnál 9-én, szerdán délelőtt 5751-től 6000-ig, délután 6501 től 6750-ig.

Tűzoltó laktanyai segélypénztárnál 10-én, csütörtökön délelőtt 901-től 1200-ig, délután 1801 től 2100-ig.

Fogyasztási adóhivatalnál csütörtökön, 10-én délelőtt 3751 től 4000-ig délután 4001-től 4250-ig.

Városi adópénztárnál csütörtökön, 10-én délelőtt 6251 től 6500-ig, délután 6751-től 7000-ig.

Tűzoltó laktanyai segélypénztárnál 11-én pénteken délelőtt 1201 től 1500-ig, délután 1501-től 1800-ig.

Figyelmeztetem az államsegélyeseket, hogy a meghatározott sorrendben jelenjenek meg, mert a ki az államsegélyt a fizetési napok alatt fel nem veszi, csak a következő fizetési napok alatt kaphatja meg.

Juricskay Berna sk.
tanácsis.

HIREK

* Gyászmise az aradi 13 vértanúért. A magyar nemzet vértanúért a gyászmise szombaton, e hó 5-én d. e. 9 órakor lesz a Szent-László plébániatemplomban, mivel az idén október 6-ika vasárnapra esik.

* Apológiai kurzus lesz ma az urak részére ma d. u. 5 órakor a Kath. Kör választmányi termében.

* Kiténtetett tiszték. A hivatalos lap közli, hogy a király Erlach Jenő 101. gy. e. beli alezredest a Ferenc József rend hadi ékítményes tiszti keresztjével, Ördög Zoltán 37. gy. e. beli főhadnagyot a III. oszt. katonai érdemkeresztrel, a kardokkal másodsor, Simkó József 37. és Anholczér István 101. gy. e. beli századosokat a II. oszt. katonai érdemkeresztrel, a hadiékítménnyel és kardokkal, Mysz Frigyes 101. gy. e. beli alezredest és Huggecz Pál 4. honvéd ezredbeli tart. hadnagyokat pedig legfelső dicsérelismerésével a kardok egyidejű adományozása mellett tüntette ki.

Magyar politikusok Bécsben.

A várt kihallgatás nem történt meg.

Budapest, október 3. (Saját tudósítónktól.) Bécsből jelentik: Gróf Tisza István, gróf Andrássy Gyula, gróf Apponyi Albert és Wekerle Sándor miniszterelnök tanácskozása délelőtt 10 órától délután fél 1 óráig tartott. — A politikusok ekkor a külügyminiszteriumba mentek, ahol gróf Burián külügyminiszter részletes felvilágosítást adott a bolgár eseményekről és a fegyverszünet várható következményeiről. Ezután a Sacherben megebedeltek és a délutáni vonattal visszautaztak Budapestre. *Beavatott helyen azt hitték, hogy a politikusokat a király kihallgatáson fogja fogadni, de nem így történt, a mi váratlan meglepetést keltett.*

Gróf Apponyi Albert Bécsből való elutazása előtt fogadta a Magyarország tudósítóját, aki előtt kijelentette, hogy a külügyminiszterrel folytatott tanácskozásáról természetesen nem nyilatkozhatik, csupán annyit közölhet, hogy a tanácskozás fontos külpolitikai kérdések körül forgott.

* Egy vezérkari ezredes kiténtetése. Balassa Bélát, a budapesti 81. ik dandár parancsnokát kiténtő szolgálatai elismeréséül Öfensege a vaskorona rend II. ik osztályával tüntette ki.

* Uj hadnagyok. A király a 4. honvédezdnebeli Vidlicska József zászlóst hadnaggyá, Aczél Lajos és Füredi Iván egészségügyi zászlósokat pedig egészségügyi hadnagyokká nevezte ki.

* Vaskorona-renddel kiténtetett pap. A király Mikus János hadnagyot, a nyitrai szeminárium theológusát az ellenség előtt tanusított kiválóan vitéz és hősiességű magatartásáért a harmadosztályú vaskorona renddel tüntette ki.

* A Kath. Nővédő-Egyesület értekezlete. A Kath. Nővédő-Egyesület szombaton d. u. fél 6 kor a Kath. Kör választmányi helyiségében értekezletet tart, amelyre hivatalosak azon hölgyek, akik működtek vagy működni akarnak az egyesület nemes céljainak megvalósításán. Tekintettel a szüretre, az elnökség a hónap első hétfőjén szokásos értekezletét szombatra tette át. Az elnökség nagyon kéri a tagok pontos és minél nagyobb számban való megjelenését, mert a különböző területen való munkabeosztás fontos kérdése is elintézését nyer. Az elnökség kéri úgy a működő mint rendes tagokat, hogy a hivatalos pártfogói tanfolyamon minél többen és minél nagyobb buzgósággal vegyenek részt, hogy a patronázs és fogházmisszió fontos területén is működhessenek a hölgyek. Az egyesület működése akkor lesz teljes, ha a patronázs intézményét és a fogházlátogatást is körébe vonja.

* Ne fizessenek elő a Tiszántúlnak! A Nagyváradai Kisiparos legújabbban megjelent számában állítólag a cipész iparosok határozatát közli, amelyben kerik a kisiparos kartársakat, hogy lépjenek ki a Katholikus Körből és mondjanak le a Tiszántúl előfizetéséről, mert Illyés Dánielnek a cipész iparosok sérelmeiről szóló cikk közlését megtagadta. — Tény, hogy Illyés Dániel Lukács Ödönt durván támadó cikkét beküldte hozzánk, de mielőtt azt elolvastuk volna, figyelmeztettük, hogy a túlhoszu cikket nem közölhetjük, annál is inkább, mert az annyira zagyva, telve helyesirásai hibákkal, hogy ha közölni akarnánk, teljesen újra kellene írni. Erre pedig mi nem vállalkozhatunk. Ha pedig elolvastuk volna egészen, még inkább

visszautasítottuk volna, már csak hangjáért is. A Tiszántúl mindig sikra szállt a kisiparosok igaz érdekeiért, de az ilyen támadás nem a kisiparosok érdeke.

* A tanítók, tanítónők és óvónők figyelmébe. A hivatalos pártfogói tanfolyamnak különös elméleti és gyakorlati értéke van a pedagógiai pályán működők számára. Egyrészt a neveléstanak egy különös ágát nyújtja: a fiatalok bünyösökkel a hatósági, jogi, nevelői eljárást; másrészt különösen a nevelői pályán működők lennének illetékesek, hogy a patronázs intézményét felviráztatásra segítsék. Városunkban is igazán illetékes helyen kifejezésre juttatták, hogy a patronázs titkáruul elsősorban pedagógust kell választani. Nagyon ajánlatos lenne, ha mindkét nembeli negyedéves tanítójelöltek részt vennének ezen tanfolyamon, ha ugyan kötelező tanulmányaikkal ezt össze tudnák egyeztetni; legalább a tehetségesek és szorgalmasok. Mindezt jól megfontolva, a tanfolyam vezetősége azzal a kéréssel fordul a képző, polgári és elemi iskolák igazgatóihoz, hogy a vezetésük alatt álló intézetek tantervének különösen ajánlják ezt a tanfolyamot. A tanfolyam igazgatósága kéri azon tanító urakat és tanítónő hölgyeket, akik már eddig jelentkeztek, hogy a tanfolyamnak kollégáik közt szerezzenek híveket. Levélbeli jelentkezést elfogad Szilágyi Dózsa prem. tanár, Ur-utca 12.

* Strasszerné jelentkezett, de megint elbocsátották. Az igazságügyminiszter rendelete következtében Strasszer Aladárné, aki börtönbüntetésének kitöltésére haladékot kapott, tegnap jelentkezett az ügyészségen. — Miután időközben újabb halasztási kérelmet adott be s erre a válasz még nem érkezett meg a minisztertől, Thury Endre dr. ügyész e jelentkezést tudomásul vette s Strasszernét elbocsátotta. Kár volt. — Jelentkezett ezenkívül Márkus Bernát is, aki megkezdte hosszabb ideig tartó szabadságvesztés büntetését, míg Moskovits Mór gyárigazgató nem vonult be a fogházba.

* Rumot kapott a vármegye. Elek Móric, a közlekedési hivatal főnöke tegnap visszanyerte egészségét s a vármegye lakossága részére kiutalta a rumot. Százezer liter rum áll a megye rendelkezésére s ebből 75 ezer litert utalt ki Elek Móric négy cégnél, főként a győri szeszgyár biharpüspöki telepénél. Tegnapig körülbelül 2000 értesítést és utalványt irt alá sajátkezűleg, stampiglia nélkül, — „így kell ezt tenni“, mondotta „mert ott áll, hogy az alispán megbízásából s erre én vagyok felhatalmazva.“ Pár nap alatt az egész vármegye hozzájut a rumhoz s megkezdődhetik a vármegyében az őszi teázás

* **Temetés.** Nagy részvét mellett ment végbe az oly tragikusan, néhány nappal ez előtt eltemetett fia után elhunyt édesanya, **Bardon Ferencné temelése.** A temetésen nagy számmal jelentek meg a mélyen sujtott család rokonai, barátai és tisztelői, megjelentek a nagyváradai lat. szert. püspökség és káptalan uradalmi tisztikara lovag Sperker Ferenc kormányzóval éjén. A temetést **Csernák Béla** ref. lelkész végezte, megható beszédet mondott az elhunyt felett, melynek végeztével a szebbnél-szebb koszorúkkal borított diszes érckoporsót feltették a négyes fogatu üveges diszhalottas kocsira és az **impozáns** gyászmenet az olasz temetőbe vonult, a hol pár nappal ezelőtt eltemetett fia mellé helyezték nyugalomra.

A koszorúk feliratai a következők voltak: Felejthetetlen jó feleségnek és pótolhatatlan anyának — drága férjed és fiad. Kedves jó Margitunknak — Liza és gyermekei. Felejthetetlen jó Margitunknak — Teréz, Ottó, Pali. Felejthetetlen Margitunknak — Erzs, Ilonka és Olga. Utolsó üdvözlétül — a Varga-család. Fájó kegyelettel — Nagy Dezsőék. Felejthetetlen kedves Margitunknak — Terka néni és Irén. Szeretett jó Margitunknak — Minka és Lenczi. Felejthetetlen jó rokon és barátnőnknek — Nagy Lajos és neje. Noretta Eltern — Eer guten unvergesslichen Frau Bardon. Öszinte részvéttel — a nagyváradai lat. szert. püspökségi uradalom tisztikara. A jó Margit néni — Laci, Böske és kis keresztfia. Szeretett Margitkánk — Erzs, Gyuri és gyermekeik. Margitnak szeretettel — Juliska, Lajos és gyermekei.

A diszes temetést Weiszlovits A. és fia temetkezési intézete rendezte.

* **A katonaság bora.** A hivatalos lap közli a földművelésügyi miniszter rendeletét, mely szerint minden szőlősgazda, kinél az ideai szüret alkalmával legalább 100 hl. mustot állítanak elő, köteles a kiszűrt mustnak seprő nélkül számított 5 százalékat kitevő bort a fegyveres erő borral ellátásának céljára átengedni. Az igénybevett borért hektoliterenként 550 K térítést állapított meg a miniszter. A rendelet a kihirdetés napján lép életbe.

* **Megbüntetik a jegyhalmozókat.** Fodor Béla közlélemzési nyomozó észrevette, hogy **Martin Jánosné** Magyar-utcai lakos egy élelmezési jegy helyett három szerzett, holott őt, mert egyedül van, egy jegy illeti meg. A fölösleges két jegyet elkobozta s átadta az élelmezési ügyosztálynak, az asszonyt pedig **Ehrlich Imre** rendőrkapitány elítélte 300 koronára.

* **Kelemen András temetése.** A Dévald Fülöp szakaszvezető által leszurt **Kelemen András** polgári biztos temetése óriási részvét mellett ment végbe tegnap délelőtt. A Hősök utcai gyászháznál ezrekre menő közönség jelent meg, hogy megadja a végtisztességet a kötelessége teljesítése folytán hősi halált halt derék embernek. Ott volt a városi tisztikar, a rendőrtisztek, **Malatinszky Lajos** főispán, **Lukács Ödön** főjegyző, dr **Thury László** v. főügyész, és **Gerő Armin** főkapitány vezetése alatt, a törvényhatóság számos tagja, a **Kossuth Lajos** és a **Balkéz** asztaltársaság elnöksége és tagjai stb. A temetési szertartást **Dr. Lestyán Endre** plébános végezte. A beszentelés után a koszorúkkal borított diszes koporsót feltették a négyes fogatu üvegdisz halottas kocsira, elől a rendőrségi legénység diszszázada, utánna a városi koszorúját kézen vivő három diszrendőrrel — a rendőrségi tisztikar, **Kun Alezredes**, a katonai és polgári detektívek testületileg, az egész polgárság kísérete mellett az **impozáns** gyászmenet a városon keresztül az olasz temetőbe vonult, a hol a családi sírhelyen végső nyugalomra helyezték. A sírnál **Jánossy Gyula** főkapitányhelyettes, utánna **Láng József** bucsubeszédet tartottak, amelyben az elhunyt érdemeit méltatták megható szavakban s vettek bucsút tőle. Koszorúkat küldtek: Nagyvárad város közönsége, A rendőrségi tisztikar, a rendőr altisztek és le-

génység, a detektívek, a katonai rendőrség, a **Balkéz** asztaltársaság, stb. — A nagydiszű temetést **Veszlovits Adolf** és fia első nagyváradai temetkezési vállalata nagy figyelemmel és pontossággal rendezte.

* **A nagyváradai ujságírók egyesülete** ma délelőtt fél 12 órakor a városháza bizottsági termében fontos ügyben ülést tart.

* **Van még humor.** A humor úgy látszik nem veszett ki az emberekből még az ötödik háborús esztendőben sem, amint ezt az alábbi kérvény igazolja:

Nagyméltóságú Belügyminiszter Ur!

Tekintettel *nevemnek* világszerte tapasztalható nagy *elértéktelenedésére*, mely tisztelettel kérem Nagyméltóságodat, hogy annak „*Kenyér*”-re való átváltoztatását engedélyezni méltóztassék.

Kagyvárad, 1918. aug. 31.

Igaz tisztelettel

Pérez János

kereskedő.

* **Kelemen András árvái részére.** Az oly tragikusan véget ért **Kelemen András** polgári biztos árvái részére **Kemény L. Ignác** és **Vadász József** tb. r. kapitány gyűjtőívén adakoztak: **Hungária** cipőgyár 150, **Munk** és **Schönberger** 100, **Weichner Adolf** és társa 100, **Andrényi Károly** és fia 150, ifj. **Ullmann Izidor** és fia 200, **Schwartz és Ullmann** 200, **Vajda** testvérek 100, **Glückmann** és **Farkas** 100, **Feldheim** Testvérek 100, **Mihelfi** és **Kandei** 100, **Schwartz Hermann** 100, **Rosenberg Izsó** 100, **Moskovits Mór** és **Fia** rt. 100, **Háger Izrael** viznői rabbi 200, **Biharmegyei Takarékpénztár** 100. **Weisz József** 50, **Schön Lipót** 50, **Róna Andor** 20, **Deutsch N.** 10 korona. — A rendőrséghez beküldettek: **Grósz Dezső** 20, 2. honvéd pótszázad altisztjei 55, dr **Mayer László** 50, dr **Fráter Iván** 20, **Hirsch József** 50, **Kohn Albert** 50, **Ganzl Henrik** 100, **Klein Márton** 50, **Klein József** 20, **Spreng András** 50, **Sugár Ilonka** 20, **Balla Ferenc** 30, **Grósz Sámuel** 20, **Faltai Andor** 20, dr **Bundala Mihály** nagyprépost 50, **Bartha Béla** 20, **N. N.** 15, **N. N.** 5, összesen 2655 korona.

* **Egy katona gyilkossága és öngyilkossága.** Tegnap délelőtt fél 8-kor a Holdvilág-utca 8. számú háznál **Patyka András** 4. h. gy. ezredbeli katona agyonlőtte **Nagy Eszter** pocsaji illetőségű 24 éves leányt. A leány az ablakot tisztította s a katonával beszélgetett. Mi történt közöttük, nem tudni. A katona lőtt s a lövés zajára **Csáky Sándorné** sietett elő, aki a leányt az ágy előtt holtan találta. Őt lövés érte a szerencsétlent, aki rögtön meghalt. **Patyka**, aki a katonai rendőrséghez volt beosztva, megugrott s bement a tüzelraktányába, ahol a folyosón agyonlőtte magát. **Lakatos Sándor** t. rendőrfelügyelő jelent meg a helyszínen s jelentést tett **Jánossy Gyula** főkapitánynak, aki az ügyességet s az állomásparancsnokságot értesítette. Az öngyilkosság indító okait eddig nem sikerült kideríteni.

* **A modern laboráns.** Egyik gyógyszerész laboránsa, egy kis vidéki fiu, meghonosodott Nagyváradon és modern szokásokat vett fel. Vasárnap reggel egyenesen a telefonhoz rohant s felhívta a színházat.

— Halló, színházi pénztár? Igen? Itt a laboráns. Kérem, a délutáni előadásra van még a karzati állóhelyre egy jegy? Igen. Akkor tessék félretenni részemre, laboráns vagyok a gyógyszerésztárban, mert színházba akarok menni. Igen? Köszönöm szépen.

Csakugyan a laboráns délután meg-

mosta lábait s a számára rezevált jegyet kiváltva, felkapaszkodott a karzaton egy oszlopra. Alig tudták leszedni a rendőrök és a tüzoltók onnan.

* **Dr. Davidovics Sándor** nagyváradai ügyvéd három évi szakadatlan frontszolgálat és tizenegy havnyi olasz fogság után felmentetvén, ügyvédi működését megkezdette **Rimanócy** utca 8. szám alatt.

* **Értesítés.** Értesitem a férfi, női, magyarszabó, szücs és paplanos iparosokat, hogy a kik cerna igényüket a testület hivatalában bejelentették a cernaért, f. hó 4 ée, azaz ma fél 9 órától, a menháznál jelentkezzenek. Nagyvárad, 1918 szeptember 3-án, **Czegele Jermiás** elnök.

* **A Nagyvárad Hatósági Munkaközvetítőben** (Reáliskola-utca 4.) Telefon 16-80, 1918 október 2. Foglalkozást kap:

Asztalos segéd 13 heti 400 korona fizetéssel, fodrász 1, gyárimunkás, napszámos 4, keresk. alkalmazott (kereskedő segéd, utazó) 1, kádár 2 napi 100 korona fizetés, kovács 5, lakatos 9, munkásnő 6, molnár 2, szabó (férfi és női) 7, szeszfőző 1, szolgaszemélyzet (hetes kocsis, kihordó) 11, iparostanuló (fiu és lány) 22 keresk. tanuló 3, gépirónó 1, ács 1, keimefestő 1, timár 1, szobafestő 1, pincérlány 2, szijgyártó 1, bázogosság 1, háztartási alkalmazott: házvezetőnő, nevelőnő, minden 9.

Foglalkozást keres: bádigos 2, cimfestő 1, fodrász 1, gyárimunkás, napszámos 5, gépirónó 4, géplakatos 7, hentes 1, házvezetőnő 1, kárpitos 1, kereskedelmi rodai alkalmazott 15, kovács 2, kocsis 1, pénzbiszédő 1, munkavezető (alépményhez ács) 1, szabó 1, szolgaszemélyzet (hetes, kocsis, kihordó) 4 iparostanuló (fiu és lány 6, ács 1, pincér 1, pék 1, molnár 1, szeszfőző 1, mozdonyvezető 2, pénztárnoknő 1, kulcsár 1, keresk. tanuló 1, fűtő 2, kőműves 1, gazdasági alkalmazott: kulcsár, ispán, gyakorlatnok, felügyelő 2, háztartási alkalmazott: házvezetőnő, mosó- és visalónő, takarítónők, iskolaszolga.

A közvetítés, amely ingyenes, csak délelőtt történik.

Színház.

A színház műsora:

Éjente: Tul a nagy Krivánon.

Szombat délután: Vasgyáros

Éste: Böregér.

Vasárnap délután: Stambul rózsája.

Éste: Ocskay brigadéros.

Ivánfi-jubileum. A Nemzeti Színház öökös tagja: **Ivánfi Jenő** tiszteletére a jövő léten jubiláris előadásokat rendez **Erdélyi Miklós** igazgató, hogy ezzel is kitejézzé a szoros kapcsolatot, amely a színház és a kultúra minden jelentős eseménye között fennáll. Csütörtökön a **Velencei Kalmár**-ban, pénteken **Tartuffe** ben lép fel a Nagyváradon is méltán szeretett művész, aki itt bontogatta talentuma szárnyait. Az előadásokat bérlet-szünetben, 50 százalékos áremeléssel rendezik, a bérlok (A. és B.) jegyeiket szerda délig válthatják ki. Ezekre az előadásokra vasárnap reggel kezdik meg a jegyek árusítását.

A Böregér. Finom, jellemző muzsikájú operett kerüi színre szombaton a Szigligeti színházban. Eisenstein pompás és elkophatlan története, amelynek előadására **Erdélyi Miklós** igazgató rendezése mellett buzgón készül a színtársulat. Ez a repriz teljes ragyogásában mutatja be az operettszemélyzet kiválóságát s a zenekar nagyszerű előadását. **Aggházy Melinda** betétként magyar dalokat énekel, amely a kiváló művész nő sokoldalú képességének egyik sikeres tanúsága lesz.

Sztambul rózsája a vasárnap délután eseménye, amelyet a közönség előlegezett érdeklődéssel vár. Természetes, mert a szereposztás kitűnő s mind között kiválóak **Aggházi Melinda** (Kondzsa Gűl) és **Gróf László**.

A vértanuk napján, október 6 ikán Ocskay brigadéros kerül színre a Szigligeti-színházban, amely a nagy nemzeti gyásznapot méltóképpen ünnepli. Hazafias darabban a színtársulat legkiválóbb erői lépnek fel; komoly, szép, ünnepi estére van kijátás.

TANÜGY

A nagyváradi rk. tanítónőképző szünete. Hivatalosan értesítem a nagyváradi rk. tanítónőképző Nagyváradon és vidéken lakó növendékeit, hogy a városi hatóság rendelkezése értelmében az influenza (spanyolnátha) megszűnéséig adott iskolai szünet október 13 án jár le, tehát az okt. 14 én kezdődő előadásokon minden növendék tartozik megjelenni. Nagyvárad, 1918. okt. 3. *Mellau István* igazgató.

IRODALOM

Mária Kongregáció. Hitbuzgalmi képes havi folyóirat. Szerkeszi **Bangha Béla S. J.** — Egész évre 6 kor. Egyes szám ára 30 fill. (Budapest, VIII, Horánszky-u. 20.) — Legújabb száma most jelent meg a következő és változatos tartalommal: A magyar kongregációk munkaprogramja az új szorgalmi évre. **Bangha Béla S. J.** — Hitvédelmi csarnok. — Levél egy szenvedő bárátnőhöz. **Sz. B.** — Furcsaságok a kongregációkban. **Kritikus.** — Vakáció végén. **Sz. B.** — A Jézus Szive-litánia magyarázata elmélkedésekben. — Kökereszt. (Vers.) **H. S.** — † **Dr. Waigand József. B. B.** Egy csodálatos életrajz. (9) — Levelek egy leány kongreganistához. **Laci bácsi.** — **Laci bácsi** póstája. — Kongregációi élet.

Egy teljes kis regényt közöl Az Érdekes Ujság minden száma, mely különben is tele van a legjobb olvasnivalókkal. Az aktuális eseményekről rengeteg fénykép, **Nagy Endre** rovata, eleven **Kabaré** rovat, friss tréfák, a **Mai problémák** új rovata, eredeti regények és kitűnő elbeszélések Az Érdekes Ujság szokott tartalma. Aki egy negyedévre 12 kor. 50 fillérel előfizet, ráfizetés nélkül kapja meg a gazdag és díszes karácsonyi számot. Egyes szám ára 1 kor. Az Érdekes Ujság kiadóhivatala V., Vilmos császár ut 78. sz. alatt van.

Páratlan ujságsiker a **Képes Ujságé.** Nem is csoda, mert minden sora és képe szokatlan és érdekfeszítő. Szenzációs tudományos cikkek, kalandos történetek, borzalmas pillanatok minden számban. Aki egy negyedévre 10 koronával előfizet, ingyen kapja meg a **Képes Ujság** szenzációs jövő évi naptárát. Egyes szám ára 80 fillér. Kiadóhivatal V., Vilmos császár ut 78.

A legjobb szépirodalom érdekfeszítő, kedves, mulattató és szenzációs regények gyűjteménye a **Legjobb Könyvek.** Minden száma művészi borítékkal 64 oldalon jelenik meg. Egyes száma ára 80 fillér. A **Legjobb Könyvek** kiadóhivatala V., Vilmos császár ut 78. szám alatt van.

Főszerkesztő: **Dr. KRÜGER ALADÁR.** Felelős szerkesztő: **Dr. PAPP KÁROLY**

Kiadótulajdonos: Szent László-nyomda r.-t.

Halténberger Vilmos

kelmefestő és vegytisztító gyárának második számú felvételi üzlete, **Szent László-tér, Dell'ortó cég** mellett.

Vállal minden szakmájába tartozó munkát, elsőrendű kivitelben, mérsékelt áron.

* **Zeneoktatás.** **Láposy Erzsébet** zene-tanárnő **Bethlen-utca 20. sz.** Hegedűből, zongorából, zeneelméletből órákat ad. Ovónői, tanítónői és zeneakadémiai vizsgára előkészít.

VIGADÓ mozgó-színház

MA

Barbárok.

Előadások kezdete hétköznapokon 5 órától, szombat, vasárnap és ünnepnap délután 3 órától.

URÁNIA mozgó-színház

MA

Kopel Kolumbia.

Előadások kezdete hétköznapokon 5 órától, szombat, vasárnap és ünnepnap délután 3 órától.

APOLLÓ mozgó-színház

MA

Velingtoni relytély.

Előadások kezdete hétköznapokon 5 órától, szombat, vasárnap és ünnepnap délután 3 órától.

Több kisebb nagyobb bérház

ELADÓ.

A vételhez szükséges jelzőköleszőnőket előnyös feltételek mellett bonyolítja le a

Nagyváradi Takarékpénztár
Teleky-utca 2. sz.

Mocsáry Sándor

TELEFON: 1404.

Zöldfa-épület, utcai helyiség.

Villany- és vízvezetékszerelő, bádogos, lakatos, műszerész és bronzműves.

Írógép, gramofon, kerékpár és National Cassajavitó. Elektrotechnikai cikkek, 1/2 Wattes Wolframszálas Tungstram-égők, villanyvasalók állandóan raktáron.

LEGF. BUZAC SIRIZ,

folyékony „ARGOS” csiriz, faszeg, mindenféle CIPÉSZKELLÉKEK, BŐRTALPVÉDŐK stb. Legf. CSONTENYV

kapható **Stern Miklós** bőrhulladék üzletében Nagyvárad, Zöldfa-u. 9. sz.

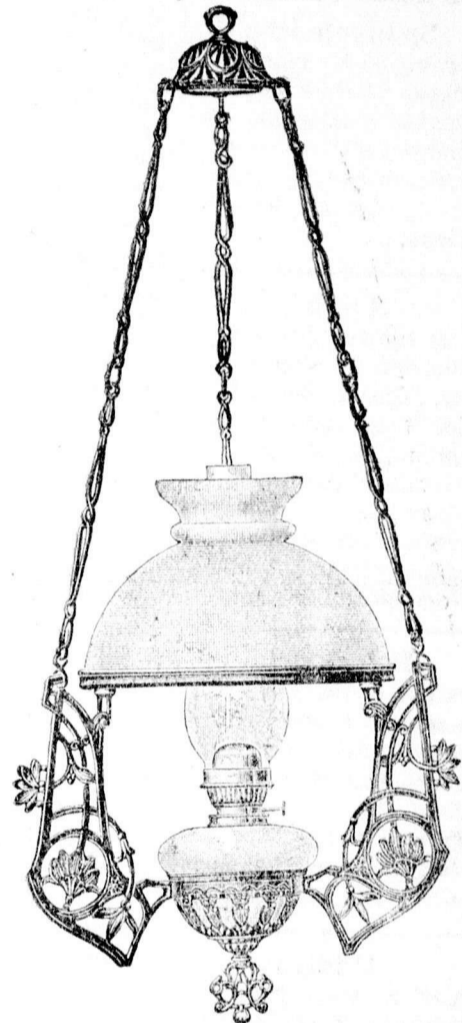
Vidékiek kérjenek árajánlatot

Eladó ingatlanok:

Rákóczi-uton bérpalota.
Nagy Sándor-u. 17. sz. alatt bérpalota.
Nagy Temető-u. 13. sz. egy szobás lakásokkal.
Széles-utcán földszintes ház.
Ritoók Zsigmond-u. 15. sz. ház nagy telekkel.
Füzes-utca 69. sz. földszintes ház.
Damjanich-u. 4-6. sz. 1-1 emeletes ház.
Templom-u. 12. sz. sarokház.

Felvilágosítást nyújt a **Belvárosi Népbank.**

HETI ÁRJEGYZÉK:

Teáskészlet színes tálcával . . . . . 40—
Kávéskészlet . . . . . 40—
Feketeárvés készlet színes tálcával . . . . . 40—
Mosdókészlet finom majolika sz. felsz. . . . . 80—
Főző lábasok tűzálló . . . . . 6—
Főző fazék tűzálló . . . . . 5, 6, 7, 8, 9, 10—
Befőtteskészlet finom aranyozással felsz. . . . . 40—
Függőlámpa csigás felszerelve . . . . . 60—
Falitűkör színes aranyozással . . . . . 40—
Ebédlőkészlet sz. aranyozással 6 szem. 300—
Ebédlőkészlet színes finom minátval 100
részes, táskészlettel együtt . . . . . 500—

Diszmiáruk, majolika disztárgyak, valódi cobald diszmiáruk, terrakotta figurák, chinaezüst és alpacca ezüst áruk
legnagyobb választékban.

Képkerekezés, ablaküvegezés. Eladás nagyban és kicsinyben.

Árak viszonteladóknek is érvényesek.

KOMLÓS TESTVÉREK

üveg, porcellán, lámpa és diszmiáru nagy gyári raktára Nagyvárad, **Hlatky Endre** (Zöldfa-u.) utca 13.
Telefon 3-72. Telefon 3-72.

APRÓ HIRDETÉSEK.

Minden szó ára 20 fillér, vastagabb betűvel 40 fillér. Legkisebb apróhirdetés ára 2 korona. Apróhirdetések díja előre fizetendő.

Elveszett
egy drb. 8 hónapos szürke fehérszőrű ártány disznó Abecskétes utbagigító jutalomban részesül Kerekes rendőr-örmesfennél a velencei városházán.

Nagy utazó kosarat keresek megvételre. Cim: Szent János-u. 6.

Spanyolnátha
járványoknál betegszobákban *lenyő (borovicska) szobaitlat* kitűnő dezinficiáló permelező szer kapható Farkas István Apolló drogériájában.

Likör
és rumkomposziók, Chartreuse, Benediktiner, Allasch, Meggy stb. essentiák. Törköly, Szilvórium, Sepró, Cognackivonatok használati utasítással a legfinomabb minőségben kaphatók: Farkas István „Apolló” drogériájában, Nagyvárad.

Poloskairtó
Noksin biztos, kipróbált, megbízható poloskák irítására. Kis üveg 4 K, középüveg 8 K, nagy üveg 14 K. Kapható Farkas István „Apolló” drogériájában, Rákóczi-ut 7-B.

Uridivat
Czillér Imre Nagyáruházában. Férfi- és fiukalapok, nyakkendők, ingek, gallérok, kézelők, zsebkendők, harisnyák, sétabotok, bőrdaruk, pénztárcák, esőköppenye, esőernyők, acéláruk legolcsóbban. Tisztviselői árkedvezmény.

Jogi könyvek
gyűjteményes kiadások, Corpus Juris Hungarici 1900-ig bőrkötésben stb. eladók. Cim a kiadóban.

Tavaszi
szepők, májfoltok, bőrvörösség, kiütés, mitreszerek ellen biztos az IPO-krém. Ára 5 kor. és szappan Vióra átmosó ára 6 korona. Kapható Farkas István Apolló drogériájában, Rákóczi-ut 7-B.

Keresünk
azonnali belépésre egy Irodaszolgát, egy éjjeli őrt, kettő kenőmunkást és éjjeli munkára lakatos. Moskovits Mór.

Hosszan szabadságot róm. kath. intelligens megjelenésű **sofőr** állást keres. Cim a kiadóban.

Okleveles tanító privát órákat ad és magán tanulókat elfogad. Cim a kiadóban.

Megfelelő fűtő, ki központi fűtés kezeléshez ért, jó fizetéssel állandó alkalmazást nyer. Tanult lakatosok előnyben részesülnek. Egyesült Bank és Takarékpénztár r.t. Bémer-tér.

Két szép női télikabát eladó Csengery-utca 8, kaputól jobbra.

Hadmentes irodaszolgát keres Magyar Általános Hitelbank nagyváradai fiókja.

Ablakkeretek, pultok márvánnyal, pakkoló papir, kirakatteretek eladók. Telefon-szám 203.

Több évi bankgyakorlattal bíró férfi- vagy nőtitkviselőt keres azonnali belépésre a Polgári Takarékpénztár

Fényképészeti lemezek, papírok, vegyszerek, előhívók stb. kapható Farkas István „Apolló” drogériájában, Rákóczi-ut 7-B.

Ne dobja ki pénzét ruháért, mert a kitűnően bevált ruhafestékkel régi ruhadarabjait olcsó pénzért házilag átfestheti. Egy levél ára 70 fillér. Németh Pál Aranykereszt gyógyszer-tárában, a városháza mellett.

Tyukszemirtő három nap alatt elmulaszt tyukszemet, bőrkeményedést és szemölcsöket. Ára 2 kor. Kapható Farkas István „Apolló” drogériájában Nagyvárad, Rákóczi-ut 7-B. sz.

Pemete és hársfamézscukorka elhárítja a köhögést és rekedtséget, hurutot, kiváló hangtisztító, oldó hatása. Egy csomag ára 1 korona. Kapható Németh Pál Aranykereszt gyógyszer-tárában, a városháza mellett.

Verő Albert és Társa fatelepe

fűrés- és faapritó üzeme. Nagyvárad, Vámház-utca 6. Telepi telefon: 10-13. — Központi irodai telefon: 2-93. Arany János-utca 7.

Hirdetmény!

Tudomására hozzuk Nagyvárad város közönségének, hogy a Vámház-u. 6. sz. a levő fatelepünkön létesített fűrés- és faapritó üzemünket néhány napon belül üzembe hozzuk, minek következtében f. hó 7-től, hétfőtől kezdve megrendeléseket felvesszünk.

A megrendelések főlvétele és a szállítások eszközlése a következő módozatok mellett fog történni:

Megrendelések föladhatók:

Központi irodánkban, Arany János-utca 7.
Telepünkön, Vámház-utca 6.
a Hegedüs Hirlapirodán
a Nagyváradai Ipartestületnél

Ezen megrendelő helyeken utalványok válthatók készpénzfizetés ellenében. Az eladások **maximális áron** eszközöltetnek. — Az apított fa árai a következők:

a telepen átvéve — — — — — K 15-80 100 kg.-ként
házhöz szállítva és ledobva — — — — — K 17-50 „ „
házhöz szállítva és pincébe vagy kamarába rakva K 18- — „ „

A házhöz szállítással megrendelhető legkisebb mennyiség 10 métermázsza, a telepünkön átadva ennél kisebb mennyiséget is kiszolgálunk. A szállításokat előreláthatólag e hó 12-e és 15-e között kezdjük meg és a megrendelések sorrendjében eszközöljük. — Tekintettel arra, hogy a háborús viszonyok következtében fővárosi mintára létesített, modern üzemünk föllállítása rendkívül nagy áldozatokat igényelt, különös érdekünk, hogy vevőközönségünk korlátlan bizalmát kiérdemeljük, a tűzifa mérlegelését a budapesti Schember C. és Fia cég által készített és automatikus sulyjelző készülékkel ellátott szekér hidmérleglen fogjuk eszközölni. Ennek következtében a t. vevőnk a megrendelt tűzifa teljes suly mennyiségének hiánytalan kiszolgáltatása tekintetében meg lehetnek nyugtatva, annál is inkább, mert a sulyjelző készülék által kiadott eredeti mérlegjegyek minden alkalommal a szállítási jegyzékhez csatolhatnak.

Teljes tisztelettel **Verő Albert és Társa.**

IZSÁK LIDIA

Elsőrendű fűzőszalon

NAGYVÁRAD, Nagy Sándor-u. 1. Parkszálloda épületében

Interurbán telefon: 11-53 szám.

A Szigligeti-színház művésznőinek egyedüli fűző szállítója.

Tisztításokat és átalakításokat elvállalunk. Fűzők mérték után a legrövidebb idő alatt elkészítetnek.

A Sajtó hölgybizottság

könyv és lapterjesztő vállalata: a Kossuth Lajos-utcai trafikban

ajánlja könyveit és lapjait

Ne vásároljunk könyveket, mielőtt szét nem néztünk a Sajtó hölgybizottság

BIZOMÁNYI ÜZLETÉBEN

Támogassuk ezen új vállalatot!!!

Felső Kereskedelmi és Polgári iskolából kimaradt tanulókat magánvizsgára előkészít felelősséggel

a Középiskolai Előkészítő Donát-tanfolyan

Beöthy Ödön-utca 30. sz. Telefon 1000

Új kereskedelmi tanfolyam

hölgyek részére (gyors- és gépírás, számtan, könyvvitel, helyes és szépírás) szeptember 15-től kezdve a DONÁT-féle tanfolyamban Beöthy Ödön-utca 30. Telefon 1000.

ÁLTALANOS TAKARÉKPENZTÁR RÉSZVÉNYTÁRSASÁG

Nagyvárad, Bémer-tér 2. Befizetett részvénytőke 1.000.000 kor.

Elfogad takarékbetéteket könyvecskékre és folyószámlára és azt előnyösen kamatoztatja. Leszámítol váltókat. Engedélyez előnyös feltételek mellett jelzálogkölesönöket törlesztésekre. Előleget ad értékpapírokra.